

N03-103**November-2014****B.Ed., Sem.-I****A-509 : Teacher Education****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચના : (1) બધા જ (પાંચ) પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો. 10
  - (1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની ત્રણ વ્યાખ્યા આપી, ઉદ્દેશ્યોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
  - (2) સ્વાતંત્ર્ય પૂર્વે અંગ્રેજ શાસનમાં શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની ચર્ચા કરો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો. 4
  - (1) માધ્યમિક શિક્ષણ અને શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણની ઐતિહાસિક ભૂમિકા શું છે ?
  - (2) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના ધોરણોની ચર્ચા કરો.
  - (3) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ-નીતિ (1986) પર ટૂંકનોંધ લખો.
2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. 6
  - (1) વ્યાવસાયિક દરજ્જો સુધારવા માટે શિક્ષકે કઈ સજ્જતાઓ કેળવવી જોઈએ ?
  - (2) શિક્ષકના જીવનમાં સામાજિક દરજ્જાનું મહત્ત્વ સમજાવો.
  - (3) વર્ગ-અધ્યાપનમાં નવવિચાર પર તમારા મંતવ્યો રજૂ કરો.
- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી એકનો જવાબ આશરે 500 શબ્દોમાં લખો. 8
  - (1) શિક્ષણના વ્યવસાયની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવી, તેની નૈતિક વિચારધારાની ચર્ચા કરો.
  - (2) વ્યાવસાયિક પ્રતિબદ્ધતાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, શિક્ષકની પ્રતિબદ્ધતાઓ વર્ણવો.
3. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો. 10
  - (1) માધ્યમિક શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની નીચેના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો.
    - (i) અભ્યાસક્રમની રૂપરેખા
    - (ii) અભ્યાસક્રમ-વ્યવહાર
    - (iii) મૂલ્યાંકન
  - (2) સેવાકાલીન તાલીમના ઉદ્દેશ્યો જણાવી તેની સમસ્યાઓ વર્ણવો.
- (B) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો. 4
  - (1) પૂર્વકાલીન પ્રશિક્ષણ અને સેવાકાલીન પ્રશિક્ષણ પ્રોગ્રામ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
  - (2) યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ પર ટૂંકનોંધ લખો.
  - (3) શિક્ષક માટેની આવશ્યક ક્ષમતાઓ કઈ-કઈ છે ?

4. (A) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી બેના જવાબ આશરે 100 શબ્દોમાં લખો. 6
 (1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની સુધારણા માટે તમારા મંતવ્યો રજૂ કરો.
 (2) પ્રમાણિકરણ (Accreditation)ના લાભ દર્શાવો.
 (3) TLM નિર્માણના સોપાનો જણાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો. 8
 (1) ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદનો વિસ્તારપૂર્વક પરિચય આપો.
 (2) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ સંસ્થાના સંસાધનોની ચર્ચા કરો.
5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો અથવા ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. 14
- (1) વર્ગ-વ્યવહારના પ્રણેતા _____ છે.
 (A) નેડફોર્ડર્સ (B) મેગનાકાર્ટ
 (C) ગિજુભાઈ (D) મુનરો
- (2) ઈ.સ. 1854માં _____ દ્વારા માધ્યમિક શિક્ષણને અસરકારક બનાવવા ભલામણ કરવામાં આવી.
 (A) ભારતની શિક્ષણ નીતિ (B) કલકત્તા યુનિ. કમિશન
 (C) વુડના ખરીતા (D) સાર્જન્ટ કમિશન
- (3) ભારતમાં શિક્ષક-પ્રશિક્ષણનું સૌપ્રથમ કેન્દ્ર _____ માં શરૂ થયું.
 (A) ખડગપુર (B) કલકત્તા
 (C) પટણા (D) શ્રીરામપુર
- (4) કોઠારી શિક્ષણ પંચ ઈ.સ. _____ માં અમલી બન્યો.
 (A) 1964 (B) 1960
 (C) 1952 (D) 1948
- (5) યુનિ. શિક્ષણ પંચના અધ્યક્ષ _____ હતાં.
 (A) ડૉ. મુદાલીયર (B) ડૉ. રાધાકૃષ્ણન
 (C) લોર્ડ કર્ઝન (D) ઝિગનેબક્સ
- (6) 14 વર્ષ સુધીના બાળકો માટે _____ કલમ હેઠળ મફત, સાર્વત્રિક અને ફરજિયાત શિક્ષણ આપવાની જોગવાઈ છે.
 (A) 44 (B) 45
 (C) 56 (D) 61
- (7) વર્ગખંડમાં અધ્યાપન માટે _____ પદ્ધતિ વધુ અસરકારક નીવડે છે.
 (A) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ (B) કથન-ચર્ચા
 (C) પ્રશ્નોત્તર (D) વ્યાખ્યાન
- (8) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ સંસ્થાઓનું નિયંત્રણ કરતી કેન્દ્રીય સંસ્થા _____ છે.
 (A) NCTE (B) NCERT
 (C) NAAC (D) CCRT
- (9) TLM રચના ક્ષમતા એટલે શું ?
 (10) NAACનું પુરું નામ શું છે ?
 (11) PPT પ્રેઝન્ટેશન કયા પ્રકારનું ઉપકરણ છે ?
 (12) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના બે કાર્યો લખો.
 (13) NCTEના બે ઉદ્દેશ્યો લખો.
 (14) આદર્શ શિક્ષકની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

Seat No. : _____

N03-103

November-2014

B.Ed., Sem.-I

A-509 : Teacher Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) All (**five**) questions are compulsory.

(2) Options are internal.

(3) Figures to right indicate full marks of questions.

1. (A) Answer any **one** question from the following **two** questions. Answer should be in **750** words. **10**
  - (1) Give three definitions of Teacher-Education and discuss its aims in detail.
  - (2) Discuss Teacher-Education in India before independence during British rule.
- (B) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **125** words. **4**
  - (1) What is the historical role of Secondary Education and Teacher-Education ?
  - (2) Discuss the norms of Teacher-Education.
  - (3) Write a short note on National Policy on Education. (1986)
2. (A) Answer any **two** questions from the following questions. Answer should be in **100** words : **06**
  - (1) Which competencies should be attained by a teacher to enhance professional status ?
  - (2) Explain the importance of social status in teacher's life.
  - (3) Give your opinions on innovation in classroom teaching.
- (B) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **500** words : **08**
  - (1) Discuss the characteristics of educational profession and discuss its moral thoughts in detail.
  - (2) Clarify the concept of professional commitment and describe the commitments of a teacher.
3. (A) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **750** words. **10**
  - (1) Discuss Secondary Teacher Education in the following references.
    - (i) Curriculum Frame Work (ii) Curriculum Transaction (iii) Evaluation
  - (2) Describe the objectives of In-service Teacher Education and its problems.
- (B) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **125** words. **4**
  - (1) Clarify the difference between Pre-service and In-service programme.
  - (2) Write a short note on University Education Commission.
  - (3) What are the necessary competences about teacher ?

4. (A) Answer any **two** questions from the following questions. Answer should be in **100** words : **06**
- (1) Give your opinions about the quality improvement of Teacher-Education.
  - (2) Show the benefits of Accreditation.
  - (3) Describe the steps of construction of TLM.
- (B) Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in about **500** words : **08**
- (1) Give a detail introduction of GCERT.
  - (2) Discuss the human resources of institution of Teacher-Education.
5. Fill in the blanks with appropriate options or answer in short. **14**
- (1) _____ is the father of classroom interaction.
    - (A) Nad Flanders
    - (B) Magna Carta
    - (C) Gijubhai
    - (D) Munro
  - (2) Recommendation for making secondary education effective was made by _____ in 1854.
    - (A) Education Policy of India
    - (B) Calcutta Uni. Commission
    - (C) Woods Dispatch
    - (D) Sargent Commission
  - (3) First center for Teacher-Education was started at _____ in India.
    - (A) Khadakpur
    - (B) Calcutta
    - (C) Patna
    - (D) Shri Rampur
  - (4) Kothari Education Commission was established in _____.
    - (A) 1964
    - (B) 1960
    - (C) 1952
    - (D) 1948
  - (5) The head of Uni. Education Commission was _____.
    - (A) Dr. Mudaliar
    - (B) Dr. Radha Krishnan
    - (C) Lord Curzon
    - (D) Zigenbaks
  - (6) Under section _____ there is a provision of free universal and compulsory education for the child upto age of 14 years.
    - (A) 44
    - (B) 45
    - (C) 56
    - (D) 61
  - (7) _____ method becomes more effective in classroom teaching.
    - (A) Group discussion
    - (B) Discussion-Narrasion
    - (C) Question-Answer
    - (D) Lecture
  - (8) Teacher-Education institutions are controlled by _____ Central Institution.
    - (A) NCTE
    - (B) NCERT
    - (C) NAAC
    - (D) CCRT
  - (9) What is TLM construction competency ?
  - (10) What is the full form of NAAC ?
  - (11) PPT presentation is which type of instrument ?
  - (12) Write two functions of Teacher-Education.
  - (13) Write two objectives of NCTE.
  - (14) Mention two characteristics of an Ideal-teacher.